

Prohlášení koalice „Pro 3R“

Obce České republiky vyprodukovaly podle oficiální statistiky v roce 2010 téměř 5,5 miliónů tun komunálního a jemu podobného odpadu, tedy asi 520 kilogramů na osobu. Většina cenných surovin, které odpad obsahuje, skončila na skládkách. Velká část politiků, ale především firmy dodávající technologie anebo nakládající s odpady navrhnou odpady pálit ve spalovnách komunálního odpadu. Spalování odpadů však neřeší příčinu problému.

Množství odpadů by se mělo především aktivně snižovat. Naše vláda však dlouhodobě počítá s tím, že každý rok naše produkce odpadu naopak poroste o další dvě procenta. Měly by být nastaveny vhodné podmínky pro třídění a další využití bioodpadu (např. kompostování) a pro recyklaci dalších odpadů. Spalovny nejsou vhodným prostředkem k řešení odpadové otázky.

Stát novými legislativními úpravami komplikuje rozvoj a využívání skutečných obnovitelných zdrojů energie a omezuje jejich podporu. Například zrušením a opětovným přiznáním podpory bioplynovým stanicím, které účinně mění bioodpad na čistou energii. Naopak spalovnám diskutabilní statut obnovitelného zdroje ochotně přiděluje a hodlá je nadále masivně podporovat.

Skládkování odpadu v žádném případě nepovažujeme za alternativu k jeho spalování. Velké nadnárodní firmy provozující skládky chtějí stavět i spalovny s vidinou finanční podpory z veřejných zdrojů. Řešení vidíme v aktivním snižování produkce odpadů, v plné zodpovědnosti výrobců za své výrobky a ve vysoké míře recyklace. Některé evropské země jako Německo či Vlámsko přece už recyklují nebo kompostují více než 50 % komunálního odpadu.

Podporujeme:

- **Prevenici vzniku komunálního odpadu a zastavení každoročního růstu jeho produkce:** Česká republika a ostatní státy Evropské unie se závazně dohodly, že do roku 2020 začnou snižovat množství odpadů. Podle Eurostatu¹ bylo množství komunálních odpadů v celé EU v období let 2002-2008 stabilní i přesto, že ekonomika rostla.
- **Kompostování bioodpadů:** domácí kompostování, komunitní kompostování, obecní a průmyslové kompostárny a následné použití kompostu coby zdroje důležitých živin v zemědělství a při rekultivacích.
- **Vyšší míru recyklace:** vlámská zkušenost potvrzuje, že kombinací recyklace a kompostování bioodpadu, který tvoří třetinu hmotnosti domovního odpadu, lze reálně dosáhnout více než 70% míry recyklace². Česká republika však recykluje pouze kolem 20 %.
- **Zavádění systémů nulového odpadu** („zero waste“), které stanovují jasné cíle omezení růstu produkce odpadů a současně zvýšení míry recyklace odpadů. Tyto programy jsou šité na míru konkrétnímu regionu a jejich úspěšným příkladem je třeba oblast Palárikova na Slovensku.
- **Lepší nakládání s odpadem ze služeb a živností**, který tvoří více než 30 % komunálního odpadu³. Šetrné nakládání se živnostenským odpadem není dostatečně ošetřeno legislativou, nejsou pro něj stanovené žádné národní cíle.
- **Daňové reformy a poplatky, které motivují výrobce**, aby zákazníkům nenutili výrobky na jedno použití a nerecyklovatelné produkty.
- **Zlepšení a rozšíření systému vratných obalů.**

¹ Blumenthal, K.: Generation and treatment of municipal waste, Eurostat, 2011, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-11-031/EN/KS-SF-11-031-EN.PDF

² Delatter, C., Macken, P.: Role of the Association of Flemish Cities and Municipalities, seminar Green Alliance, 11 December 2006

³ Komunální odpad, článek dostupný na webu www.odpadovyhospodar.cz/index.php?str=komunalniOdpad

- **Nová pracovní místa spojená s rozvojem recyklace** a systému k podpoře opětovného používání výrobků. Recyklace domácích druhotných surovin podporuje místní ekonomiky, snižuje českou závislost na dovozu, ale také vytváří nové, moderní průmyslové odvětví.
- **Lepší hospodaření s neobnovitelnými zdroji:** pouze asi 15 % surovin používaných v České republice pochází z obnovitelných zdrojů⁴. Toto procento je třeba zvýšit.
- **Lepší informovanost občanů** o hospodaření obcí s odpady i například o únicích toxických látek ze spaloven či o jejich přítomnosti v jimi produkovaných odpadech. Celkový systém nakládání s odpady by měl být průhledný a měl by počítat s aktivním zapojením občanů.

Nesouhlasíme s:

- **Definicí spalovny odpadu jako obnovitelného zdroje energie**, a to i v případě výroby tepelné či elektrické energie, splňující stanovenou účinnost podle rámcové směrnice EU o odpadech. Odpady jsou v první řadě cenné druhotné suroviny, které spalovny ničí. Pokud se suroviny spálí, musí se někde za značných ekologických škod znovu vytěžit.
- **Podporou spaloven z veřejných zdrojů financování**, ať už státních, evropských či obecních. Prostředky z našich daní by se měly používat na skutečné řešení problémů: prevenci vzniku odpadů, lepší recyklaci, snadnější třídění odpadu a podobné programy.
- **Omezováním práva občanů a obcí účastnit se rozhodovacích řízení**, včetně těch o spalovnách anebo o nakládání s produkty ze spalování odpadů (například nesouhlasíme se zkracováním procesu EIA).
- **Neomezeným používáním odpadů ze spaloven jako stavebního materiálu:** zbytek po spálení tvoří: struska, popel a popílek z čištění spalin, které obsahují množství toxických látek, jako jsou perzistentní organické látky nebo těžké kovy. Ty mohou při dalším použití unikat do vody a půdy a dostávají se tak do potravních řetězců. Vláda by měla dodržovat Stockholmskou úmluvu, kterou Česká republika ratifikovala v roce 2002 a jež má chránit životní prostředí a zdraví každého z nás.
- **Odůvodněním výstavby spaloven snižováním emisí skleníkových plynů:** spalovny spalují především výrobky z ropy a uhlí čili neobnovitelné zdroje. Spálením tuny komunálních odpadů vznikne zhruba tuna oxidu uhličitého. Recyklací druhotných surovin dochází k nesrovnatelně větší úspoře emisí skleníkových plynů než spalováním odpadů.
- **Vyloučením spaloven z režimu zákona o závažných haváriích:** ve spalovnách dochází k poměrně rozsáhlým požárům spojeným s nekontrolovatelnými úniky toxických látek. Navíc se umístěním spaloven v sousedství dalších průmyslových objektů (například produktovodů) toto riziko umocňuje.

Prohlášení vzniklo v Havířově, Chotíkově, Mostě, Jihlavě a Brně a bylo finalizováno v Praze 12. února 2012

S prohlášením souhlasí:

Organizace	sídlo	jméno zástupce	pozice zástupce